

**การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธศาสนา
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**

**The Effects of the 5E Inquiry-Based Learning Model on Academic
Achievement in Social Studies, Religion, and Culture, specifically on
the Topic of Buddhism, of Fourth-Grade Students.**

เบญจวรรณ ไชยเรศ¹ และ จันทร ดิยะวงศ์²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Benjawan Chaiyares¹ and Jun Tiya Wong²

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : b.benjo5555@gmail.com

(Received: 17 May, 2025 ; Edit: 27 December, 2025; accepted: 27 December, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธศาสนา และ 2) ศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียน บ้านโพธิ์ค้อโพธิ์สวรรค์ จำนวน 13 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่า IOC อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.50-0.67 ค่าจำแนก (r) ระหว่าง 0.20-0.60 และมีค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.78 สำหรับแบบประเมินความพึงพอใจมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E), ความพึงพอใจ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

This research aimed to: 1. Compare the post-test and pre-test scores, and the post-test score against the 75% criterion of fourth-grade students after implementing the 5E inquiry-based learning model in the Social Studies, Religion, and Culture subject area, specifically on the topic of Buddhism; and 2. Study the level of satisfaction of fourth-grade students with the 5E inquiry-based learning model. The sample consisted of 13 fourth-grade students from Ban Phon Kho Phon Sawan School, Semester 2, Academic Year 2024, selected using cluster sampling. The research instrument was a lesson plan. The achievement test had an IOC value ranging from 0.80 to 1.00, a difficulty value (p) ranging from 0.50 to 0.67, a discrimination value (r) ranging from 0.20 to 0.60, and a reliability coefficient (KR-20) of 0.78. The satisfaction evaluation form had a reliability coefficient of 0.82. The statistical methods used for data analysis included percentages, means, standard deviations, and t-tests.

The research findings showed that:

1. Post-test achievement scores were significantly higher than pre-test scores, and post-test achievement scores exceeded the 75% criterion for fourth-grade students after the implementation of the 5E inquiry-based learning model, with statistical significance at the .05 level.
2. The overall level of satisfaction among fourth-grade students with the 5E inquiry-based learning model was high, with an overall mean of 4.15.

Keywords: 5E Inquiry-Based Learning Model, Student Satisfaction , Learning Achievement

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่ประชาชน การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักธรรมและคำสอนทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติ การเรียนรู้พระพุทธศาสนายังช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมและสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังส่งเสริมความเข้าใจในศาสนาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมโลกยุคปัจจุบัน (กรมการศาสนา, 2563; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) เน้นการพัฒนาทุนมนุษย์อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจความแตกต่าง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) ขณะที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็ล้วนชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์การเรียนรู้ที่มีความหมาย และการดำรงตนในสังคมอย่างมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในระดับประถมศึกษายังคงใช้วิธีสอนแบบบรรยายและการท่องจำเป็นหลัก ซึ่งไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงหรือเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) สถานการณ์นี้สะท้อนให้เห็นจากผลสอบ O-NET วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่อง (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564)

ข้อมูลจากการสังเกตและพูดคุยกับครูผู้สอนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ระหว่างปีการศึกษา 2564–2566 พบว่า การสอนพระพุทธศาสนาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่ยังยึดตามตำราเรียน ผู้เรียนมีบทบาทเพียงผู้รับสาร ขาดกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (ดิณณภัทร เพชรศิริวรรณ, 2563; วิริวิญญ์ บุญส่ง, 2566; สุกัญญา เพ็ชรนาค, 2563) กระบวนการเรียนรู้แบบ 5E ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างความสนใจ (Engagement) การสำรวจ (Exploration) การอธิบาย (Explanation) การขยายความรู้ (Elaboration) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ที่มีความหมาย (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว และเป็นข้อมูลประกอบในการพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5E) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5E)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ของสถานศึกษาในเครือข่ายคำเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 จำนวน 47 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบ้านโพนค้อโพนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 จำนวน 13 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พุทธศาสนา จำนวน 5 แผน (12 ชั่วโมง)
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) มีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ในแต่ละด้านประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ รวมทั้งหมด 15 ข้อ ใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale) ตั้งแต่ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด ไปจนถึงระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยตามขั้นตอนที่มีความเป็นระบบ โดยสามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.89
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 หลังจากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มีความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.50-0.67 ค่าจำแนก (r) ระหว่าง 0.20-0.60 และมีค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.78
3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

การรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์วิทยาลัยนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ให้ครบถ้วนทั้ง 5 แผน (12 ชั่วโมง)
3. เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามหลักวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง

พุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ข้อ จากนั้นนำคะแนนหลังเรียนเทียบกับก่อนเรียน และคะแนนหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

4. หลังจากสอนครบทุกแผนแล้ว ให้นักเรียนเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ 5 ขั้น (5E) โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปประเมินตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างหลังเรียนกับก่อนเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธศาสนา

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t
ก่อนเรียน	13	20	12.92	2.40	12	18.60*
หลังเรียน	13	20	17.85	1.57	12	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , $t (.05, 12) = 1.7823$

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าที่ได้จากการคำนวณ ($t = 18.61$) สูงกว่าค่าที่จากตาราง ($t = 1.7823$) แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 12.92 ($\bar{X} = 12.92$, S.D. = 2.40) ขณะที่คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 17.85 ($\bar{X} = 17.85$, S.D. = 1.57)

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธศาสนา

การทดสอบ	n	เกณฑ์ร้อยละ 75	$\bar{X}$	S.D.	df	t
หลังเรียน	13	15	17.85	1.57	12	6.52*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , $t (.05, 12) = 1.7823$

จากตารางที่ 2 จากตารางที่ 4.1 พบว่า ค่าที่ได้จากการคำนวณ ($t = 6.52$) สูงกว่าค่าที่จากตาราง ($t = 1.7823$) แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.04$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.11	0.72	พึงพอใจมาก
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.08	0.74	พึงพอใจมาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.26	0.67	พึงพอใจมาก
โดยภาพรวม	4.15	0.04	พึงพอใจมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.15 ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.04$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ($\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.67$) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.72$) และด้านบรรยากาศในการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ($\bar{X} = 4.08, S.D. = 0.74$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับพุทธศาสนา ซึ่งมีลักษณะเนื้อหาที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดวิเคราะห์และการตีความในระดับนามธรรม การดำเนินกิจกรรมในลักษณะนี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการสังเกต ตั้งคำถาม การทดลองเชิงพฤติกรรม และการสรุปผลอย่างมีเหตุผล ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวียา พึ่งเกษมสุนทร (2566) เรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่อง การสร้างสังคมสันติสุข ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ นัฐธิดา มุสิกชาติ (2565) เรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (SEs) ร่วมกับเทคนิค Think - Pair - Share ที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ และมีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริงของผู้เรียนได้อย่างมีความหมาย ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของเนื้อหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ความพึงพอใจในระดับมากอาจสะท้อนถึงลักษณะของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ผ่านการลงมือปฏิบัติ การค้นคว้า และการทำงานร่วมกับเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานของ วีริวิชัย บุญส่ง (2566) เรื่อง หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) โรงเรียนบ้านเขาทับควาย ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการสอนแบบ สืบเสาะหาความรู้ อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับการศึกษาของอนรรักษ์ สวัสดิ์ (2562) เรื่อง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์การเรียนรู้โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากการอภิปรายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) เป็นแนวทางที่ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ยังสามารถสร้างแรงจูงใจและความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมให้ครูนำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกอย่างเป็นระบบ

1.2 ผู้สอนควรดำเนินการประเมินความคิดเห็นและระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวอย่างเป็นระยะ เพื่อใช้ข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียนในแต่ละบริบท

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

แนะนำให้มีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ทางด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งจะช่วยเหลือให้เห็นถึงศักยภาพของรูปแบบการเรียนรู้ 5E ในการส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และกระบวนการทางสติปัญญาของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2563). *แผนปฏิบัติการด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม*. กระทรวงวัฒนธรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ดิณณ์ฉัตร เพชรศิริวรรณ. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 14(2), 55–68.
- นวิยา พึ่งเกตุสุนทร. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เรื่องการสร้างสังคมสันติสุขที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารการวิจัยทางการศึกษา*, 18(1), 101–116.
- นัฐธิดา มุสิกชาติ. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share ที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 16(3), 89–104.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม). (2542). *ราชกิจจานุเบกษา*.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2564). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET)*. สทศ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning)*. สสวท.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รายงานสภาพการศึกษาไทย. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570). สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุกัญญา เพ็ชรนาค. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียน. วารสารครุศาสตร์, 12(1), 33–47.
- อนุรักษ์ สวัสดิ์. (2562). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารการศึกษา, 10(2), 77–91.
- วีรวิทย์ บุญส่ง. (2566). หลักธรรมในกรอบอริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E). วารสารสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 5(1), 45–60.